

รายงานผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2558

ของ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคใต้

Administration and Proceeding in Research Project of
National Biological Control Research Center Southern
Region

เสนอ

คณะทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พฤศจิกายน 2558

สรุปผลการดำเนินงานปี 2558 ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติ ภาคใต้

ความเป็นมา

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติ ภาคใต้ เป็นหน่วยงานเครือข่ายของศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 2,610,000 บาท เพื่อก่อสร้างอาคารปฏิบัติงานวิจัยของศูนย์ ภาคใต้ ณ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภายใต้เงื่อนไขการบริหารร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและคณะทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนับสนุนงานการวิจัยและการเรียนการสอน ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีโดยเน้นพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย การก่อสร้างอาคารสำเร็จเมื่อปีงบประมาณ 2536 และสามารถใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่ปลายปี 2536

วิสัยทัศน์

เป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่ชี้นำ สนับสนุนและขับเคลื่อนการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีด้วยผลงานวิจัยและความร่วมมือในระดับนานาชาติ ประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น

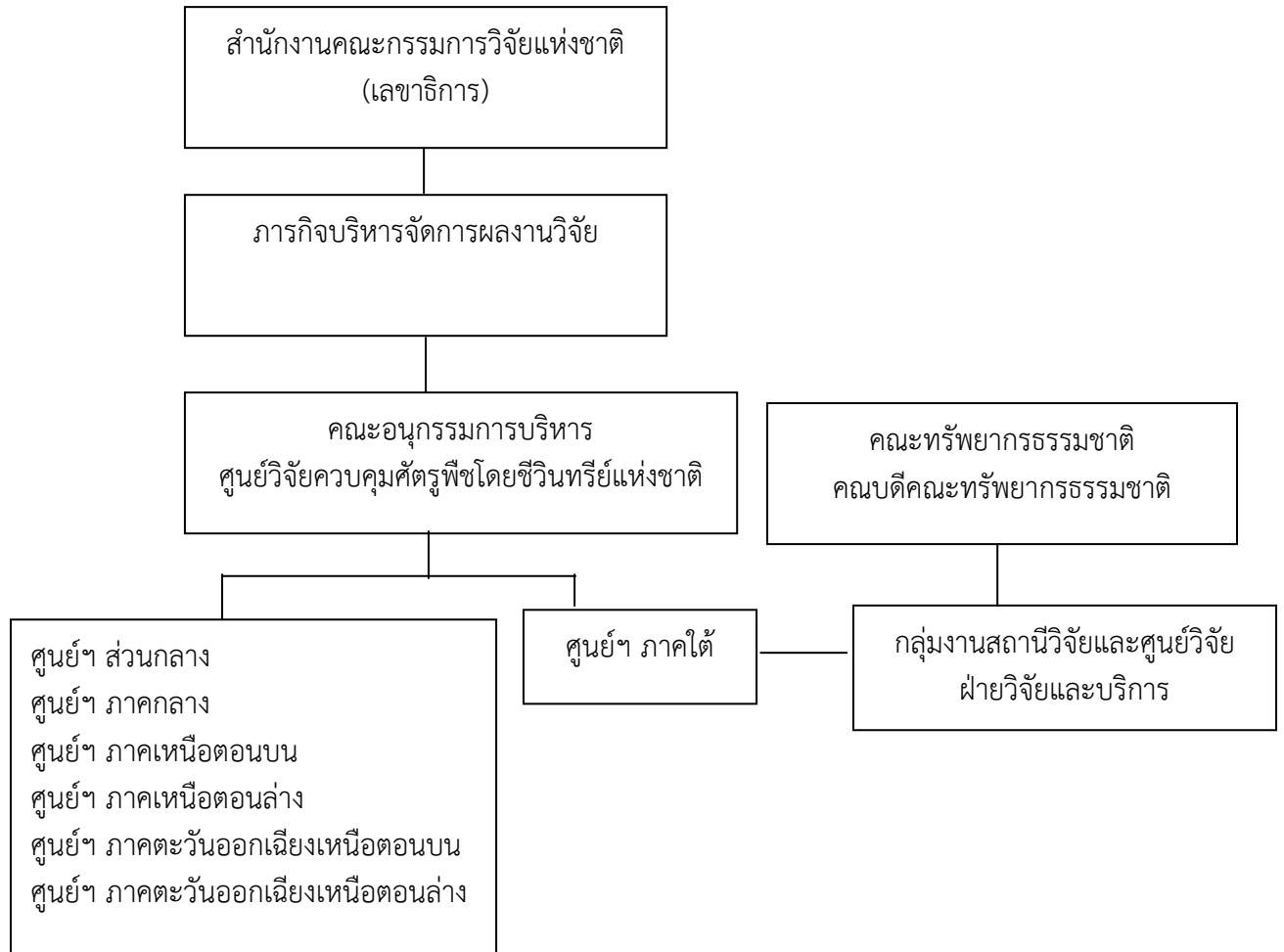
บทบาทหน้าที่ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติ (ศช.) ตามประกาศโครงสร้างใหม่ วช.

1. พัฒนายุทธศาสตร์การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีระดับชาติ และภูมิภาค รวมถึงระบบบริหารจัดการให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ภูมิภาค และยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็น และสถานการณ์ด้านการเกษตรและสิ่งแวดล้อม
2. วิจัยการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี ควบคู่กับพัฒนาการใช้ประโยชน์ในวงกว้าง
3. ชี้นำและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและวิชาการ ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด และท้องถิ่น
4. พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานในพื้นที่ รวมถึงการสร้างวิทยากร ฝึกอบรม ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอน และสร้างเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี
5. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่เพื่อถ่ายทอดและขยายผลการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี
6. สื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์เพื่อการขยายผลในระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด และโครงการใหญ่ๆ ที่ครอบคลุมพื้นที่และประชากรจำนวนมาก
7. ส่งเสริมการผลิตชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่เป้าหมายโดยสมาชิกชุมชน องค์กรท้องถิ่นและการผลิตในเชิงพาณิชย์
8. พัฒนาความร่วมมืออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กับหน่วยงานระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัดท้องถิ่น และนานาชาติ ทั้งภาครัฐ ประชาสังคมภาคเอกชน สื่อมวลชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความเข้มข้นเชิงนโยบาย ด้านวิชาการและการดำเนินงานขยายผลการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีและการผลิตชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช
9. ประสาน ร่วมมือและเชื่อมโยงกับการดำเนินงาน และเป้าหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในองค์กร (วช.)
10. ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

ผลการดำเนินงาน

1. ด้านบริหาร

โครงสร้างส่วนราชการและการบริหารงาน

รายละเอียดบุคลากร

ผู้อำนวยการ	รศ.ดร.อัจฉรา	เพ็ญหนู	
หัวหน้าโครงการ	รศ.ดร.อัจฉรา	เพ็ญหนู	
	ดร.นริศ	ท้าวจันทร์	
	ดร.ปฎิมาพร	ปลอดภัย	
	ดร.จุฑามาศ	แก้วมโน	
พนักงานราชการจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ			
	นางสาววารีย์ยะห์	สาเมาะ	นักกัญญาวิทยา
	นางอรอนงค์	เขี้ยวคง	เจ้าพนักงานธุรการ
ลูกจ้างโครงการจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ			
	นางสาวปรารธนา	อัครตะมณี	ผู้ช่วยวิจัย
	นายสมพงศ์	บัวตุ่ม	ผู้ช่วยวิจัย
ลูกจ้างโครงการ			
	นางสาวยุวพร	รักษัลลัน	ผู้ช่วยวิจัย
	นางสาวธัญญารัตน์	ซื่อจาง	ผู้ช่วยวิจัย
	นางสาวพันธทิพย์	จุลวรรณโณ	ผู้ช่วยวิจัย
	นายศรายุทธ	ไกรแก้ว	คนงานเกษตร
ลูกจ้างจากคณะทรัพยากรธรรมชาติ			
	นางสาวสายฝน	แช่ตัน	คนงานเกษตร

2. ดำเนินงานวิจัย

เนื่องจากศูนย์ฯ ภาคใต้ ได้ดำเนินงานวิจัยล่าช้าไป 1 ปี ดังนั้นในปีงบประมาณ 2558 ศูนย์ฯ ภาคใต้ ได้ดำเนินงานวิจัยของงบประมาณปี 2557 ซึ่งได้ดำเนินงานตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2557- กรกฎาคม 2558 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ รวม 3 โครงการ จำนวน 1,923,000.- บาท (หนึ่งล้านเก้าแสนสองหมื่นสามพันบาทถ้วน) เพื่อดำเนินงานของศูนย์ฯ ภาคใต้ ดังนี้

โครงการวิจัยหลักที่	ชื่อโครงการวิจัย	คณะผู้ดำเนินงานวิจัย
1	การพัฒนาและประยุกต์ใช้ศัตรูธรรมชาติในการควบคุมศัตรูยางพาราในภาคใต้	
	โครงการย่อยที่ 1.1 ผลของการจัดการดินและแบคทีเรียปฏิปักษ์ต่อการควบคุมโรครากขาวของยางพารา (โครงการวิจัยต่อเนื่อง 3 ปี)	รศ.ดร.อัจฉรา เฟื่องหนู ดร.ภวิกา บุญยพิพัฒน์ ดร.ขวัญตา ขาวมี ดร.ชญาภรณ์ ศรีณพฤติ
	โครงการย่อยที่ 1.2 เชื้อราชนิด <i>Trichoderma harzianum</i> เพื่อควบคุมโรคเส้นดำของยางพารา (โครงการวิจัยต่อเนื่อง 3 ปี)	ดร.ปฎิมาพร ปลอดภัย นายสมพงษ์ บัวตุ้ม
2	ประสิทธิภาพของเชื้อราโรคแมลง <i>Metarhizium anisopliae</i> ไอโซเลท PSUM04 ในการควบคุมแมลงวันผลไม้ (Diptera: Tephritidae) ในพื้นที่ที่มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชชนิดต่างๆ และผลกระทบต่อแตนเบียนศัตรูธรรมชาติของแมลงวันผลไม้ (โครงการวิจัยต่อเนื่อง 3 ปี)	ดร.นริศ ท้าวจันทร์ ดร.เทวี มณีรัตน์ น.ส.ยาวารีย์ยะห์ สาณะ นายฤทธิพร เบ็ญอาหลี
3	การถ่ายทอดเทคโนโลยีการควบคุมโรคผักในระบบไฮโดรโปนิกส์โดยเชื้อราชนิด <i>Bacillus subtilis</i> (โครงการวิจัย 1 ปี)	ดร.จุฑามาศ แก้วมโน รศ.ดร.อัจฉรา เฟื่องหนู ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย นายปฐมพงศ์ วงษ์เลี้ยง น.ส.ปรารถนา อัดตะมณี

3. ด้านการให้บริการวิชาการ

3.1 การสนับสนุนการผลิตบัณฑิตทั้งระดับปริญญาตรี และโท

3.1.1 ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำปัญหาพิเศษนักศึกษาปริญญาตรี ภาควิชาการจัดการศัตรูพืช คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 30 ราย

3.1.2 ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ภาควิชาการจัดการศัตรูพืช คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 5 ราย ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อนักศึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	หัวข้อวิทยานิพนธ์
1	น.ส.เอื้อมพร อูยยะพัฒน์	รศ.ดร.จิราพร เพชรรัตน์	การใช้แบคทีเรียสาเหตุโรคแมลง <i>Xenorhabdus nematophila</i> เป็นเหยื่อพืชเพื่อควบคุมตัวเต็มวัยแมลงวันผลไม้ <i>Bactrocera papayae</i>
2	น.ส.ปรารณา อัดตะมณี	รศ.ดร.วสันต์ เพชรรัตน์	สูตรสำเร็จของ <i>Streptomyces philanthi</i> ในการควบคุมโรคทางใบที่เกิดจากเชื้อราของถั่วฝักยาว (<i>Vigna sesquipedalis</i> Furw.)
3	นายฤทธิพร เบ็ญอาหลี	ดร.นริศ ท้าวจันทร์	ประสิทธิภาพของเชื้อราโรคแมลง <i>Metarhizium anisopliae</i> ไอโซเลท PSUM04 ในการควบคุมด้กแด่แมลงวันผลไม้ <i>Bactrocera papayae</i> (Diptera: Tephritidae) ในดินที่มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชชนิดต่างๆ
4	น.ส.ปาณิสรา ธรรมเสวตร	ดร.นริศ ท้าวจันทร์	พฤติกรรมการผสมพันธุ์และการพัฒนาระยะตัวอ่อนของแมลงวันแดง <i>Bactrocera cucurbitae</i> (Couqillett) (Diptera : Tephritidae) ที่ติดเชื้อรา <i>Metarhizium anisopliae</i> ไอโซเลท PSUM02
5	น.ส.กนกกาญจน์ ตลิ่งผล	ดร.นริศ ท้าวจันทร์	การควบคุมเพลี้ยอ่อนกะหล่ำ <i>Lipaphis erysimi</i> (Kalt.) (Homoptera: Aphididae) ในการปลูกพืชระบบไฮโดรโปนิคส์ด้วยเชื้อราโรคแมลง <i>Metarhizium anisopliae</i> PSUM02 และ <i>Beauveria bassiana</i> PSUBO1

3.2 การให้บริการด้านการฝึกอบรม (วิทยากร/ฝึกอบรม)

3.2.1 ระหว่างวันที่ 19-20 มกราคม 2558 รศ.ดร. อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เข้าร่วมเป็นวิทยากรบรรยายในการฝึกอบรม เรื่อง “ฝึกปลอดสารพิษ” แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป จำนวน 200 คน ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดกระบี่ (พืชสวน) โดยรศ.ดร. อัจฉรา เฟื่องหนู บรรยายในหัวข้อเรื่อง “โรคของพืชที่ปลูกในระบบไม่ใช้ดิน (ระบบไฮโดรโปนิกส์)”

3.2.2 วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2558 ศช.กปจ. โดย ศูนย์ฯ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา จัดฝึกอบรม เรื่อง “การผลิตผักไฮโดรโปนิกส์โดยชีววิธี” ณ ศูนย์ฯ ภาคใต้ ให้แก่เกษตรกรจากจังหวัดสตูล และผู้สนใจทั่วไป จำนวน 31 คน โดย รศ.ดร. อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พร้อมด้วยนางสาวจุฑารัตน์ เพชรแก้ว และนางสาวปรารถนา อัดตะมณี ผู้ช่วยวิจัยจากศูนย์ฯ เป็นวิทยากรภาคบรรยายและภาคปฏิบัติ เรื่อง “การผลิตผักไฮโดรโปนิกส์โดยชีววิธี”

3.2.3 วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2558 ศช.กปจ. โดย ศูนย์ฯ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา ร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร จำนวน 30 คน ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดสตูล เพื่อเพิ่มทักษะอาชีพเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะนำทำน้ำพา (learning by doing) และดำเนินกิจกรรมกลุ่มตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงขั้นก้าวหน้า โดย รศ.ดร. อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรยายในหัวข้อเรื่อง “การผลิตผักไฮโดรโปนิกส์โดยชีววิธี” และ “การจัดการดินเพื่อป้องกันโรครากขาวยางพารา”

3.2.4 วันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ศช.กปจ. โดย ศูนย์ฯ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา จัดฝึกอบรมเรื่อง “การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์โดยชีววิธี” ให้กลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงผสมผสานจังหวัดสตูล จำนวน 30 คน นำโดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูล ซึ่ง รศ.ดร. อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และนางสาวปรารถนา อัดตะมณี ผู้ช่วยวิจัย เป็นวิทยากรบรรยาย ณ ศูนย์ฯ ภาคใต้

3.2.5 วันที่ 16 มิถุนายน 2558 ศูนย์ฯ ส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดน่าน สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน และสภาเกษตรกรจังหวัดน่าน จัดฝึกอบรมเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการควบคุมศัตรูข้าวโดยชีววิธี ตามแผนงานการสร้างเครือข่ายด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี เพื่อนำไปเป็นนโยบายการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีเพื่อผลิตพืชปลอดภัยของจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของศูนย์ฯ ส่วนกลาง และเผยแพร่ผลงานวิจัยการควบคุมโรคและแมลงศัตรูข้าวโดยชีววิธีแก่เกษตรกรกลุ่มโรงสีข้าวพระราชทาน จาก 4 อำเภอ คือ อำเภอน้ำแ้ว อำเภอกู่เพียง อำเภอยางสัก และอำเภอบัว จังหวัดน่าน โดย รศ.ดร. อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรยายเรื่อง “การควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าวโดยชีววิธี” มีผู้เข้ารับการอบรม 120

3.2.6 วันที่ 17 มิถุนายน 2558 ศูนย์ฯ ส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดน่าน สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน และสภาเกษตรกรจังหวัดน่าน จัดฝึกอบรมเรื่อง การบริหารจัดการศัตรูชา ข้าว และผักโดยชีววิธี ตามแผนงานการสร้างเครือข่ายด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี เพื่อนำไปเป็นนโยบายการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีเพื่อผลิตพืชปลอดภัยของจังหวัดน่าน โดย รศ.ดร.อัจฉรา เฟ็งหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรยายเรื่อง “การควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าวโดยชีววิธี” มีผู้เข้ารับการอบรม 80 คน

3.2.7 วันที่ 14 สิงหาคม 2558 ศช. กปจ. โดย ศูนย์ฯ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา ร่วมกับกลุ่มเกษตรกร หมู่ 3 ตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่ จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การใช้ชีวภัณฑ์ *Bacillus megaterium* เพื่อควบคุมโรคกาบใบแห้ง” จำนวน 99 คน โดย รศ.ดร.อัจฉรา เฟ็งหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรยายเรื่อง “การควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าวโดยชีววิธี”

3.2.8 วันที่ 28 สิงหาคม 2558 ศช. กปจ. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การควบคุมศัตรูข้าวโดยชีววิธี” หลักสูตร “ชาวนามีอาชีพ” ตามโครงการสิงห์อาสา (ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านเกษตรยั่งยืน ร่วมกับเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดเชียงราย สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย และบริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด) ให้แก่เกษตรกร โดย รศ.ดร.อัจฉรา เฟ็งหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะนักวิจัยจากศูนย์ฯ ส่วนกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่อง การควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าวโดยชีววิธี การควบคุมแมลงศัตรูข้าวโดยชีววิธี การเพาะเลี้ยงตัวห้ำศัตรูธรรมชาติเพื่อใช้ในการควบคุมศัตรูข้าวโดยชีววิธี รวมทั้งการฝึกปฏิบัติการ เรื่อง “การใช้ชีวภัณฑ์เชื้อบาซิลลัสเมกะทีเรียควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าว” “การเพิ่มขยายเชื้อราบิวเวอร์เรีย (*Beauveria bassiana*) เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช”

3.2.9 วันที่ 29 สิงหาคม 2558 ศช. กปจ. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การควบคุมศัตรูข้าวโดยชีววิธี” หลักสูตรโรงเรียนชาวนาพุทธเศรษฐศาสตร์จังหวัดเชียงราย โครงการเพื่อการจัดการความรู้โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ณ ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิงเทียน ตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ให้แก่เกษตรกร โดยมี รศ.ดร.อัจฉรา เฟ็งหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะนักวิจัยจากศูนย์ฯ ส่วนกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่อง “การควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าวโดยชีววิธี” “การควบคุมแมลงศัตรูข้าวโดยชีววิธี” “การเพาะเลี้ยงตัวห้ำศัตรูธรรมชาติเพื่อใช้ในการควบคุมศัตรูข้าวโดยชีววิธี” รวมทั้งการฝึกปฏิบัติการเรื่อง “การใช้ชีวภัณฑ์เชื้อบาซิลลัสเมกะทีเรียควบคุมโรคกาบใบแห้งของข้าว” “การเพิ่มขยายเชื้อราบิวเวอร์เรีย (*Beauveria bassiana*) เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช”

3.2.10 ระหว่างวันที่ 24-25 กันยายน 2558 ศช. กปจ. ศูนย์ฯ ภาคใต้ ร่วมกับศูนย์ฯ ส่วนกลาง จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการผลิตชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช” ณ ศูนย์ฯ ส่วนกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ ให้แก่นักวิจัยจากศูนย์ฯ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดย รศ.ดร.อัจฉรา

เพ็ญ หน่วยงานศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นวิทยากรบรรยาย ให้ความรู้เรื่อง ความหมายและชนิดของชีวภัณฑ์ องค์ประกอบของชีวภัณฑ์ การประเมินคุณภาพชีวภัณฑ์ การเตรียมชีวภัณฑ์แบบแกรนูล และการตรวจสอบคุณภาพชีวภัณฑ์ โดยมีนางสาวยุวพร รัชส์ล้วน และนางสาวธัญญรัตน์ชื่อจาง เป็นผู้ช่วยวิทยากร

3.2.11 เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2558 ศช. กบจ. ศูนย์ฯ ภาคใต้ ร่วมกับ มณฑลทหารบกที่ 42 ค่ายเสนาณรงค์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์เพื่อสุขภาพ” แก่สมาชิกชมรมแม่บ้านทหารบก สาขามณฑลทหารบกที่ 42 จำนวน 40 คน ณ สโมสรค่ายเสนาณรงค์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดย รศ.ดร. อัจฉรา เพ็ญ หน่วยงานศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรยายให้ความรู้เรื่อง “การจัดการธาตุอาหารพืช” “การควบคุมแมลงศัตรูผักโดยใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย (*Beauveria bassiana*) และการใช้ชีวภัณฑ์ *Bacillus subtilis* สำหรับควบคุมโรคใบจุดและรากเน่าของผัก” พร้อมกับอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “วิธีการปลูกผักในระบบไฮโดรโปนิคส์”

3.3 มอบชีวภัณฑ์

3.3.1 วันที่ 24 กรกฎาคม 2558 นางสาวสุกัญญา ธีระกูรณ์เลิศ รองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติพร้อมด้วย ดร.กลอยใจ สำเร็จวานิชย์ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ส่วนกลาง และรศ.ดร. อัจฉรา เพ็ญ หน่วยงานศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มอบชีวภัณฑ์ *Bacillus subtilis* ให้มูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานบางนา ถนนสรรพวุฒ กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ในโครงการการผลิตผักไฮโดรโปนิคส์ โดยคุณวนิดา ดุละล้มพะ ผู้อำนวยการสายพัฒนาอาชีพ เป็นผู้รับมอบ

3.3.2 ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2558 นางสาวสุกัญญา ธีระกูรณ์เลิศ รองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติพร้อมด้วย ดร.กลอยใจ สำเร็จวานิชย์ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ส่วนกลาง และรศ.ดร. อัจฉรา เพ็ญ หน่วยงานศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มอบชีวภัณฑ์ *Bacillus subtilis* ให้โครงการสะพานสูง ถนนรามคำแหง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ เพื่อใช้ในการผลิตผักไฮโดรโปนิคส์ ตามโครงการพัฒนาส่วนพระองค์ โดยมีคุณอนิรุทธิ์ ทินกร ณ อยุธยา ผู้จัดการทั่วไปสายงานพัฒนาโครงการ เป็นผู้รับมอบ

3.3.3 วันที่ 14 สิงหาคม 2558 ทำการมอบชีวภัณฑ์ *Bacillus megaterium* จำนวน 10 กิโลกรัม โดย ดร. กลอยใจ สำเร็จวานิชย์ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ส่วนกลาง และ รศ.ดร. อัจฉรา เพ็ญ หน่วยงานศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ให้กับนายชนะโชติ ศรีกุล ปลัดอาวุโสอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่เพื่อนำไปใช้ในการควบคุมโรคกาบใบแห้ง

3.3.4 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2558-กันยายน 2559 ศูนย์ฯ ภาคใต้ ได้มอบเชื้อบิวเวอร์เรีย ใช้ป้องกันกำจัดแมลงศัตรู และชีวภัณฑ์แกรนูล ใช้ป้องกันกำจัดโรคใบจุดของผักสลัด ให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา เพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในงานฟาร์มของวิทยาลัยฯ

3.4.6 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 ศช.กปจ. โดย ศูนย์ฯ ภาคใต้ ได้ต้อนรับนักศึกษาโปรแกรม วิชาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งขอเข้าศึกษาฐานเรื่อง “การป้องกัน กำจัดศัตรูพืชในผักโดยใช้ชีวภัณฑ์” จำนวน 13 คน โดย รศ.ดร.อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และ อาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรยายเรื่อง “การควบคุมโรคและแมลงโดยชีววิธี” และนางสาวอารีย์ยะห์ สาเมาะ นักกีฏวิทยา บรรยายเรื่อง “แมลงศัตรูพืช และการควบคุมโดยชีววิธี”

3.5 ด้านการให้คำแนะนำ/ปรึกษา

3.5.1 เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2558 ดร.นริศ ท้าวจันทร์ ดร.เทวี มณีรัตน์ นางสาวอารีย์ยะห์ สาเมาะ และนายฤทธิพร เบ็ญอาหลี ได้ออกพื้นที่ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเบา ในเขตพื้นที่ อ.สิงหนคร จ.สงขลา ที่พบปัญหาการเข้าทำลายของด้วงหนวดยาว *Batocera rufomaculata* (Cerambycidae: Coleoptera) โดยตัวหนอนของด้วงเจาะเข้าทำลายลำต้นอยู่ภายใน ทำให้กิ่งและลำต้นหักเสียหายเป็นจำนวนมาก ซึ่งทางศูนย์ฯ ภาคใต้ ได้ให้คำแนะนำการควบคุมและป้องกันการเข้าทำลายผลผลิตของด้วงหนวดยาวมะม่วงในเบื้องต้น

3.5.2 เดือน กุมภาพันธ์ 2558 ดร.นริศ ท้าวจันทร์ ดร.เทวี มณีรัตน์ นางสาวอารีย์ยะห์ สาเมาะ นายฤทธิพร เบ็ญอาหลี นางสาวปรารถนา อัดตะมณี และนายสงพงศ์ บัวตุ้ม ได้ร่วมจัดโครงการดูแลแปลงผักสวนครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้วิถีเกษตร ภายใต้ชื่อ "เกษตรธรรมชาติ เกษตรปลอดภัย" เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกผักแบบปลอดภัย และการดูแล ป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี ทางศูนย์ฯ ภาคใต้ ได้จัดเตรียมแมลงศัตรูธรรมชาติและชีวภัณฑ์ต่างๆ ให้กับนักศึกษา โดยจะดูแลแปลงตั้งแต่ปลูกจนถึงระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต

3.5.3 วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558 ศช.กปจ. โดย ศูนย์ฯ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา ร่วมกับโครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย (ITAP) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช) เข้าเยี่ยมกลุ่มเกษตรกรปลูกผักสลัด ณ ส อมารินทร์ ฟาร์ม อำเภอพรหมคีรี และชินวงศ์ฟาร์ม อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อวินิจฉัยปัญหาของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งปลูกผักสลัดในระบบไฮโดรโปนิกส์และปลูกในวัสดุปลูก โดย รศ.ดร.อัจฉรา เฟื่องหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และดร.จุฑามาศ แก้วมโน นักวิจัยจากศูนย์ฯ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในหัวข้อเรื่อง “การจัดการโรคใบจุดของผักสลัดในระบบไฮโดรโปนิกส์” และได้นำชีวภัณฑ์ *Bacillus subtilis* สำหรับควบคุมโรคใบจุดและรากเน่าของผักเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรได้นำไปใช้

3.5.4 เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2558 ดร.นริศ ท้าวจันทร์ ดร.เทวี มณีรัตน์ นางสาวอารีย์ยะห์ สาเมาะ และนายฤทธิพร เบ็ญอาหลี ได้ออกพื้นที่ติดตามปัญหาการเข้าทำลายของด้วงหนวดยาว *Batocera rufomaculata* (Cerambycidae: Coleoptera) แก่เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเบา ในเขตพื้นที่ อ.สิงหนคร จ.สงขลา ทางศูนย์ฯ ได้เตรียมและแนะนำการใช้เชื้อรา *Metarhizium anisopliae* เพื่อลดปัญหาการเข้าทำลายของแมลงในเบื้องต้น นอกจากนี้ยังได้เข้าไปสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกพริกและมะเขือยาวที่ประสบปัญหาการเข้าทำลายของแมลงหิวข้าว และทางศูนย์ฯ ได้แนะนำการใช้เชื้อราในเบื้องต้นด้วย

3.5.5 เมื่อวันที่ 16, 17 และ 20 กุมภาพันธ์ 2558 ดร.นริศ ท้าวจันทร์ ดร.เทวี มณีรัตน์ นางสาว ยาวารีย์ยะห์ สาเมาะ และนายฤทธิพร เบ็ญอาหลี ได้ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการควบคุมแมลงศัตรูพืชและโรค พืชโดยชีววิธี แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 356 คน ในขณะที่บรรยายได้นำตัวอย่างแมลงตัวห้ำ แมลงตัวเบียน และชีวภัณฑ์ต่างๆ ที่มีในศูนย์ฯ จัดแสดงให้นักศึกษา ได้เรียนรู้อย่างใกล้ชิด

3.5.6 เมื่อวันที่ 2, 3 และ 6 มีนาคม 2558 ดร.นริศ ท้าวจันทร์ ดร.เทวี มณีรัตน์ นางสาว ยาวารีย์ยะห์ สาเมาะ นายฤทธิพร เบ็ญอาหลี นางสาวปรารณา อัดตะมณี และนายสงพงศ์ บัวต้อม ได้นำแมลง มวนพิฆาต และเชื้อรา *Trichoderma harzianum* ไปแจกจ่ายให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 356 คน ในแปลงปลูกผักของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อนำไปใช้ในการควบคุม แมลงที่เข้ามาทำลายผักและเป็นการเรียนรู้จากตัวอย่างจริงในแปลง

3.5.7 เดือนมีนาคม 2558 รศ.ดร.อัจฉรา เพ็งหนู ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคใต้ และอาจารย์ ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการ ปลูกผักในระบบไฮโดรโปนิกส์ร่วมกับการใช้ชีวภัณฑ์ *B. subtilis* เพื่อป้องกันและควบคุมโรคของผักสลัดและผัก ไทย ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งทำกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา 550-200 (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) คณะ ทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในโครงการ “ปลูกผักปลอดภัย ใส่ใจธรรมชาติ” และให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาการจัดทำโครงการ

3.4 การเข้าร่วมแสดงนิทรรศการ

3.4.1 บุคลากรศูนย์ฯ ภาคใต้ เข้าร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการในงานเกษตรภาคใต้ ครั้งที่ 21 ณ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ 9-18 สิงหาคม 2558

3.4.2 บุคลากรศูนย์ฯ ภาคใต้ เข้าร่วมงานมหกรรมงานวิจัยส่วนภูมิภาค ประจำปี 2558 (Regional Research Expo 2015) ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ระหว่างวันที่ 26-28 มีนาคม 2558

3.5 การเผยแพร่ผลงานวิจัย

- วิทยุ: วิทยุ FM 88 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วันศุกร์ที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2558
- อินเทอร์เน็ต: <http://www.psu.ac.th/th/node/6900>
- หนังสือพิมพ์: หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปีที่ 66 ฉบับที่ 20901 วันจันทร์ที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2558 เรื่อง "พัฒนาเชื้อชีวภัณฑ์ แก่โรคคาบไบบ้างในข้าว"
: หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปีที่ 66 ฉบับที่ 20908 วันจันทร์ที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2558 เรื่อง "รากเน่า-ใบจุดในผักไฮโดรฯ 40 บาทไม่ต้องรื้อระบบ"
- วารสาร: นิตยสาร"ไม่ลองไม่รู้" เกษตรมือโปร" ปีที่ 15 ฉบับที่ 166 ประจำเดือน พฤษภาคม 2558 เรื่อง ผักสลัดปลอดสารด้วยชีวภัณฑ์ *Bacillus subtilis*